

TRƯỜNG THPT TÂY THẠNH

ĐỀ KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ CUỐI KỲ II – NĂM HỌC 2020 – 2021

MÔN VĂN – KHỐI 12

Thời gian làm bài: 90 phút

(Không kể thời gian phát đề)

★★★★★

Họ và tên học sinh: Lớp: Mã số:

I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc đoạn trích:

“Chiết tự từ chữ Hán, “tử” là nhỏ, “tế” là những điều bình thường. Gốc của tử tế là sự tốt bụng. Để làm được những việc nhỏ bình thường đó, phải là người có cách sống bao dung, độ lượng, không chú trọng nhiều cái “tôi” của mình, tấm lòng luôn hướng đến tha nhân. Bác Hồ dặn cán bộ: “Việc gì có lợi cho dân phải hết sức làm, việc gì có hại cho dân phải hết sức tránh” và “phải đặt quyền lợi của dân trên hết thầy”. Chúng ta hiểu, việc dù nhỏ nhưng nếu có lợi cho dân thì làm, còn việc dù rất nhỏ mà có hại thì phải tránh, chính là nói đến phẩm chất tử tế của người cán bộ. Xét rộng ra phạm vi tập thể, xã hội khi một chính quyền, nhà nước mà có phẩm chất ấy thì ta cũng có thể gọi là “nhà nước tử tế”, “chính quyền tử tế”! Và chắc chắn là trong xã hội, nhà nước nhân văn đó sẽ có nhiều rất nhiều người tử tế, làm việc tử tế hằng ngày.

Vậy nhưng, áp lực từ cuộc sống, những thất bại trong cuộc đời đôi khi làm ta cảm thấy mình bị thiệt thòi, bị đối xử bất công khiến ta tự dựng lên bức thành lũy đầy mặc cảm trong tâm hồn là một phản vệ bản năng làm ta run sợ, cảnh giác và thờ ơ trước khó khăn, đau khổ của người khác. Có lúc nào đó, ta đã quay mặt đi không làm một điều rất nhỏ mà ta biết có người rất cần điều đó, trong khi ta hoàn toàn có thể... Dần dần đến một ngày, lòng ta trở lì, nông cạn thậm chí không còn trắc ẩn để nhận thấy được nỗi khổ cực của người khác. Ta quên mất mình hoặc thậm chí không nghĩ rằng mình có thể làm được điều tử tế.

Thật ra, sự tử tế, lòng thiện lương tiềm ẩn trong ta chờ ta cởi mở tấm lòng và thực hiện. Các nghiên cứu tâm lý học đã khẳng định niềm hạnh phúc nhận được khi người ta làm việc tốt, việc thiện tạo nên cảm giác tự tin, ý thức bản ngã và nhất là mang lại sức mạnh tinh thần to lớn. Vậy là, khi ta sống tử tế với người khác cũng chính là tử tế với cuộc đời mình. Và, bạn hãy thử nghĩ xem: Việc tử tế gần đây nhất mà bạn đã làm? Từ bao giờ, có phải quá lâu rồi không, hay là, bạn chưa bao giờ làm?”

(Trích “*Ai cũng có thể làm người tử tế*” - Trần Hoài, Báo Quân đội nhân dân, 21/3/2021)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1 (1.0 điểm): Xác định thao tác lập luận chính và phong cách ngôn ngữ của đoạn văn bản trên.

Câu 2 (1.0 điểm): Theo tác giả, sự tử tế được hiểu như thế nào? Chỉ ra những nguyên nhân khiến con người trở lì, mất dần sự tử tế quan tâm người khác.

Câu 3 (1.0 điểm): Anh/Chị hiểu như thế nào về nhận định: “*Khi ta sống tử tế với người khác cũng chính là tử tế với cuộc đời mình*”?

Câu 4 (1.0 điểm): Từ câu hỏi “*Việc tử tế gần đây nhất mà bạn đã làm?*”, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ của bản thân về việc người trẻ cần phải biết sống tử tế trong thời đại mới.

II. LÀM VĂN (6.0 điểm)

Phân tích nhân vật người đàn bà hàng chài trong tác phẩm “*Chiếc thuyền ngoài xa*” của nhà văn Nguyễn Minh Châu để thấy được đây là người phụ nữ có tấm lòng bao dung, nhân hậu với sự hi sinh thầm lặng và thấu hiểu lẽ đời sâu sắc, biết trân trọng hạnh phúc đời thường.

(Theo *Ngữ văn 12*, Tập 2, NXB Giáo dục, 2008, trang 69 -78)

-----Hết-----

HƯỚNG DẪN CHẤM KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ CUỐI KỲ II – NĂM HỌC 2020 – 2021

MÔN VĂN – KHỐI 12

Phần	Câu	Nội dung	Điểm	Lưu ý khi chấm
I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)	1	Thao tác lập luận chính: bình luận, giải thích, phân tích	0.5	Nêu 2 thao tác trong đó chỉ có 1 thao tác đúng: 0.25 điểm.
		Phong cách ngôn ngữ: chính luận	0.5	Nêu 2 phong cách ngôn ngữ trong đó chỉ có 1 phong cách đúng: 0.25 điểm.
	2	- Theo tác giả, sự tử tế được hiểu là: “Chiết tự từ chữ Hán, “tử” là nhỏ, “tế” là những điều bình thường. Gốc của tử tế là sự tốt bụng . Để làm được những việc nhỏ bình thường đó, phải là người có cách sống bao dung, độ lượng , không chú trọng nhiều cái “tôi” của mình, tấm lòng luôn hướng đến tha nhân.”	0.5	-Từ đầu...tốt bụng: 0.25 điểm - Còn lại: 0.25 điểm
		- Những nguyên nhân khiến con người trở lì, mất dần sự tử tế quan tâm người khác là áp lực từ cuộc sống, những thất bại trong cuộc đời đôi khi làm ta cảm thấy mình bị thiệt thời, bị đối xử bất công , khiến ta tự dựng lên bức thành lũy đầy mặc cảm trong tâm hồn là một phần vệ bản năng làm ta run sợ, cảnh giác và thờ ơ trước khó khăn, đau khổ của người khác. <i>* Tùy tình hình bài làm của học sinh, GV cân nhắc cho điểm.</i>	0.5	- Nêu 2/3 ý dựa theo từ khóa in đậm: 0.5 điểm. - Nếu nói khác văn bản mà hợp lý, có từ 2 ý trở lên: 0.5 điểm.
	3	Nhận định: “ <i>Khi ta sống tử tế với người khác, cũng chính là tử tế với cuộc đời mình</i> ” là một ý kiến đúng đắn vì niềm hạnh phúc nhận được khi người ta làm việc tốt, việc thiện tạo nên cảm giác tự tin, ý thức bản ngã và nhất là mang lại sức mạnh tinh thần to lớn...Ví dụ giúp đỡ người khác mang lại niềm vui cho chính mình âm lòng khi biết chia sẻ yêu thương ... <i>* Tùy tình hình bài làm của học sinh, GV cân nhắc cho điểm.</i>	1.0	- Giải thích: 0.75 điểm - Bàn luận: 0.25 điểm
	4	- Viết đoạn văn (khoảng 7-10 câu)..... - Thí sinh có thể viết đoạn văn theo nhiều cách (diễn dịch, quy nạp, ...) - Trình bày mạch lạc, rõ ràng, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.... * Yêu cầu về nội dung: <i>Đoạn văn nêu những suy nghĩ về người trẻ cần phải biết sống tử tế trong thời đại mới.</i> Khi giúp đỡ người khác, ta sẽ nhận lại sự kính trọng, niềm tin yêu của người khác và cả sự sẵn sàng giúp đỡ lại mình lúc mình gặp khó khăn. Mỗi người biết chia sẻ, yêu thương, giúp đỡ người khác sẽ góp phần làm cho xã hội này giàu tình cảm hơn, phát triển văn minh hơn. Từ những hành động tử tế nhỏ bé trong cuộc sống thôi nhưng nó cũng tạo nên sức mạnh tinh thần không hề tầm thường: con cháu quan tâm, lo lắng đến sức khỏe ông bà, cha mẹ, hàng xóm láng giềng quan tâm giúp đỡ lẫn nhau, bạn bè giúp nhau trong học tập, anh chị em yêu thương, đùm bọc nhau... cũng góp phần tạo nên một cuộc đời với nhiều sự tốt đẹp. Học sinh tự lấy dẫn chứng liên hệ bài học về nhân vật, sự việc yêu thương, chia sẻ làm minh chứng cho bài làm của mình. <i>* Tùy tình hình bài làm của học sinh, GV cân nhắc cho điểm.</i>	1.0	- Sai hình thức: - 0.25 điểm - Nêu quan điểm: 0.25 - Bàn luận: 0.5 điểm - Bài học: 0.25 điểm.
II. LÀM VĂN (6.0		Viết bài văn NLVH phân tích nhân vật người đàn bà hàng chài trong truyện ngắn Chiếc thuyền ngoài xa của Nguyễn Minh Châu để thấy được vẻ đẹp phẩm chất hi sinh, bao dung, thương con và thấu hiểu lẽ đời sâu sắc.	6.0	
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận</i>		

điểm)	<p>Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề, <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề, <i>kết bài</i> kết luận được vấn đề.</p> <p>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</p> <p>Trên cơ sở hiểu biết về tác phẩm “<i>Chiếc thuyền ngoài xa</i>” của Nguyễn Minh Châu, thí sinh biết phân tích những từ ngữ, hình ảnh,... để phân tích nhân vật người đàn bà hàng chài còn thấu hiểu lẽ đời sâu sắc, có tấm lòng bao dung, nhân hậu...</p> <p>c. Triển khai vấn đề nghị luận</p> <p>Triển khai các vấn đề nghị luận thành luận điểm, thể hiện sự cảm nhận sâu sắc và vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng</p> <p>* Mở bài: Giới thiệu tác giả, tác phẩm và vấn đề cần nghị luận. (0.5) * Thân bài: (4.0) - Khái quát chung: Tác phẩm được viết năm 1983, lần đầu được in trong tập “Bến quê” (1985). Sau được nhà văn lấy làm tên chung cho tập truyện ngắn “<i>Chiếc thuyền ngoài xa</i>” in năm 1987. - Phân tích: Nhân vật người đàn bà hàng chài: a. Tên gọi: Nguyễn Minh Châu đã gọi một cách phiếm định: khi thì gọi là <i>người đàn bà hàng chài</i>, lúc lại gọi <i>mụ</i>, khi thì gọi <i>chị ta</i>.... Người đàn bà khôn khéo ấy là hình ảnh tiêu biểu cho cuộc đời nhọc nhằn, lam lũ của bao người phụ nữ khác trên những miền quê Việt Nam. b. Ngoại hình: Người đàn bà hàng chài có ngoại hình xấu xí Những chi tiết miêu tả ngoại hình này gợi ấn tượng về một con người lam lũ, nhọc nhằn. c. Số phận: Bất hạnh - Dường như mọi sự bất hạnh của cuộc đời đều trút cả lên chị. - Cái xấu đeo đuổi chị như một định mệnh. Cuộc sống mưu sinh trên biển cực nhọc, vất vả, lam lũ, bấp bênh. Gia đình nghèo lại đông con, thuyền thì chật, có khi biển động. Sống trong cái đói nghèo vây bủa, đã thế chị lại còn bị chồng đánh đập, hành hạ thường xuyên → Người đàn bà hàng chài có một cuộc đời cơ cực, nhọc nhằn, khôn khéo. d. Phẩm chất, tính cách: Tốt đẹp Thế nhưng bên trong cái vẻ ngoài lam lũ, xấu xí và cuộc đời bất hạnh của người đàn bà ấy, nhà văn đã phát hiện những phẩm chất vô cùng đáng quý. d1. Trước hết, ở người đàn bà hàng chài có sức chịu đựng và sự hi sinh thầm lặng, tất cả vì tình thương con: Nguyên nhân sâu xa của sự cam chịu đến nhẫn nhục kia chính là tình thương con vô bờ bến của chị. Với người đàn bà này, các con là cuộc sống, lẽ sống. Vì thương con nên chị đã chủ động nhận về mình mọi đau đớn, chịu đựng “đòn chồng” để con mình có cha. d2. Người đàn bà hàng chài còn thấu hiểu lẽ đời sâu sắc; có tấm lòng bao dung, nhân hậu: - Chị coi người chồng vũ phu kia chỉ là nạn nhân của hoàn cảnh sống khắc nghiệt, đói nghèo. - Người đàn bà ấy tuy thất học nhưng không tầm tối. Ngược lại rất thấu trải lẽ đời, rất sắc sảo. - Chị hiểu thiện chí của chánh án Đẩu và nghệ sĩ Phùng khi khuyên chị bỏ người chồng vũ phu, tàn bạo. Song chị không thể ứng xử đơn giản như lời đề nghị của họ, chỉ cần bỏ chồng là thoát nạn bạo hành.</p>	0.25	
		0.25	
		5.0	
			- Mục a, b, c : 0.75 điểm. - Mục d1 : 1.25 điểm - Mục d2 : 1.0 điểm - Mục d3 : 0.5 điểm

	<p>Cuộc sống của chị và đàn con cần có một người đàn ông để làm chỗ dựa, dù đó là người chồng vũ phu tàn bạo.</p> <p>→ Thật cảm phục biết bao khi một người phụ nữ ít học, luôn bị chồng đánh đập mà vẫn nhìn nhận hành động độc ác của chồng với tấm lòng bao dung, độ lượng, vẫn suy xét mọi vấn đề có lí có tình.</p> <p>d3. Chị còn là người phụ nữ khát khao, trân trọng hạnh phúc đời thường:</p> <p>- Trong cái gia đình nghèo cực ấy, người đàn bà hàng chài vẫn chất lọc được những niềm hạnh phúc nhỏ nhoi, đời thường Niềm vui lớn nhất là của chị đó là “<i>lúc ngồi nhìn đàn con tôi chúng nó được ăn no</i>”. Và chị trân trọng, chất chiu từng giọt hạnh phúc giữa đời thường để vượt qua đau khổ, nhọc nhằn.</p> <p>* Đánh giá chung</p> <p>- Hình ảnh người đàn bà hàng chài là hình ảnh điển hình cho số phận đau thương, bất hạnh của bao người phụ nữ trong xã hội đang bị cái đói, cái nghèo, cái lạc hậu vây bủa.</p> <p>- Bằng biện pháp đối lập giữa hoàn cảnh và tính cách, giữa ngoại hình và tâm hồn, đi sâu vào thế giới nội tâm phức tạp, đầy mâu thuẫn của con người, Nguyễn Minh Châu đã phát hiện những <i>hạt ngọc tâm hồn</i> ẩn giấu sau vẻ ngoài xấu xí, thô kệch của chị. Đó là một người vợ, người mẹ giàu lòng vị tha, đức hi sinh; giàu tình thương con và rất thấu hiểu lẽ đời.</p> <p>* Kết bài: Kết luận được vấn đề. (0.5)</p> <p>→ Từ câu chuyện của người đàn bà, ta càng thấy rõ: không thể dễ dãi, đơn giản trong việc nhìn nhận mọi sự vật, hiện tượng của cuộc sống, không thể có cái nhìn một chiều, phiến diện với con người và cuộc sống.</p>		
	<i>d. Chính tả, dùng từ, đặt câu</i>	0.25	
	Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ nghĩa, ngữ pháp tiếng Việt.		
	<i>e. Sáng tạo</i>	0.25	
	Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận ; có sự so sánh, liên hệ.		
	TỔNG ĐIỂM	10.0	